

מסורת הש"ס

^(א) [נסוכה גב:ג], ^(ב) גד"י כפיה, ^(ג) י"ג עליו, ^(ד) ב"מ נט. ע"ש, ^(ה) י"א צאהלות ונגעים, ^(ו) [ע"י ה"טב יומא סו:י], ^(ז) [יומא כב:], ^(ח) [ג"ל ויחלקך], ^(ט) ג"ל ואפסר,

הגהות הגר"א

[א] גפ' אז ח"ס נמתק (וע"י רש"י): [ב] שם ויקיתי מפשע רב. נמתק. וי"צ אז ח"ס וכל גרסת דבט גמ' כ"ה צ"ח:

מוסף רש"י

אבר קטן יש באדם. גוייה גיד, משיביו. בתשמיש, רעב. גופו חסר כח ורעב לעת זקנה, מרעיבו שבע. כח שלט (סוכה גב:), ובצלעי. כשיל אשתי זו, שמתלה טחטאי בה, כמו (בראשית ב) וכן את הלל, קרעו ולא דמו. אם קרעו לא מלאו דם (ב"ח נט:).

אולל לחמי. לומד תורמי: **שהפך משכנו של לילה לשל יום**. שהיה

משמש מטתו ביום כדי שיהא שבע מתשמים ולא יהרסר אחר אשה כל היום: **ונפעלמה ממנו [הלכה]**. שהמשציע אצרו בתשמים רעב ומרבה תאוה: ה"ג ^(א) **מסהלך על גג המלך** ולא גרסינן והיינו: **חלסא**.

כוורת: **פתיק [ציה] גירא**. ככוורת כלומר שהכה ושברה. ל"א פתחה

שצרה ונפתחה: **מסקדשם מטומאחא**.

אותה שעה פסק טומאתה ולא צא עליה כשהיא נדה: **פקדם לילה**. על מעשה לילה פקדתי אם אוכל לעמוד בנסיון של דבר עזירה: **לרפסני כל סמאל**. חשבת לרפני ולא מלאתני נקי: (ומוסי כל יעצר פו) **איכו זומא נפל** מי יתן והיה כפי רסן ^(א) ואפסר לעכב את דברי שלא אומר דבר זה [של] כזמני: **הר שצבס**. מלך שלכס: **לפור נדדסו**. דעל ידי כפור נטרד כדאמר אדמי ליה כלפור: **למריה**. העבד נלחו ללדוניו בתוכחתו: **כי אני ללע נכון**. אותו ללע היה נכון לי: **שאלנה פנה**. שקפך את השעה ליחק ע"י עזירה: **נאספו עלי נכיס**. צעלי מומין כמו פרעה נכה (מלכים ב). והיו מלעגים עלי ואני כלל יודע. ל"א ולא ידעתי לא הייתי יודע כשמלעגים כלומר פחאוס צא עלי אותו עון שלא ידעתי (עד) שניתן פתחון פה לצייתי: הכי גרסינן **בשעה שטוסקין במיטוס בים דין אומרים בנא על אשם איש מיטסו וכו'**: י"ח **עונות**. ל"ח נשוי שלא לענגן: **בנאחסי אשה**. אפילו

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קו.

בשעת אנחתו אשחה כלל לילה: **מטסי**. תשמים המטה ענין סחי ומאוס (א"כ א) קרי ליה: **בדמעתי ערשי אחספ**. שצשעת דמעתי אני ממאים את מטטי בתשמים: **יאמרו מלך שרמסוי**. חסיד שכמותי הרגו בנו ויהו מתרעמין על מדותיו של הקצ"ה ונמלא שם שמים מתחלל צפרהסיא: **מוטב אעצור ע"ו**. ואחלל את השם אני לצדי ולא יחללו [אותו] כל העם: **אמר ליה**. חושי הארכי לדוד הקצ"ה לא עבד דינא צלא דינא שמעמיד צך להרגך דאת מאי טעמא נסבת יפת תואר דלמו של אצטלוס מעכה צת תלמי מלך גשור (שמואל ב א) ותפסה דוד במלחמה דלון לומר בעזירה צאה לו דהא כתיב (מלכים א טו) רק בדבר אוריה החתי: **סותר כוסי**. דרכו לפנות את סחורמו מעט מעט להעמידה על דמים מועטים: **שגיאוס מי יצין**. מי יכול להשמר משגגות: **אמר לו**. הקצ"ה: **שציקא לך**. מחול לך: **נספרוס**. [מזין] של זנעה: **זדיס**. מיד של פרסהסיא: **ה"ג אל ימשלו בי דלא לישטעו בי רבנן**. והיינו אל ימשלו לשון משל שלא ירשו כטטלתי חכמי הדורות וכו איתס: **שלא יכבז סורחני**. שמתמוק אותה פרשה מן המקרא וישתכח הדבר לעולמים: **כל הפרשה**. שכמוזה כנר שעשית אותו חטא: **על אחס כמה וכמה**. שלא מעקור: **סחטאני בללזב**. מכלל שהיה לריך טהרת ללזב כמלועז: **בחדרין**

⁴בחתת לבי פקדת לילה צרפתי כל תמצא זמותי כל יעבר פי אמר איכו זממא נפל בפומיה דמאן דסני לי ולא

אמר כי הא מילתא דרש רבא מאי דכתיב⁵ למנצח לדוד בה' חסיתי איך תאמרו לנפשי נודי הרכם צפור אמר

דוד לפני הקב"ה רבש"ע מחול לי על אותו עון שלא יאמרו הר שבכם צפור נדרתו דרש רבא מאי דכתיב⁶ לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדרךך תזכה בשפטך אמר דוד לפני הקב"ה גליא וידיעא קמך דאי בעיא למכפייה ליצרי הוה כיפינא אלא אמינא דלא לימרו עבדא⁷ וזכי למריה דרש רבא

מאי דכתיב⁷ כי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד ראויה היתה בת שבע בת אליעם לדוד מששת ימי בראשית אלא שבאה⁸ אליו במכאוב וכן תנא דבי רבי ישמעאל ראויה היתה לדוד בת שבע בת אליעם אלא שאכלה פנה⁹ דרש רבא מאי דכתיב⁸ ובצלעי שמחו ונאספו נאספו עלי נכים [ולא ידעתי] קרעו ולא דמו אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע גלוי וידוע לפניך שאם היו קורעין בשרי לא היה דמי שותת ולא עוד אלא בשעה שהם עוסקין¹⁰ בארבע מיתות ב"ד פוסקין ממשנתן ואומרים לי דוד הבא על אשת איש מיתתו כמה אמרתי להם הבא על אשת איש מיתתו בחנק ויש לו חלק לעוה"ב אבל המלבין פני חבריו ברבים אין לו חלק לעולם הבא אמר רב יהודה אמר רב אפילו בשעת חליו של דוד קיים שמנה עשרה עונות שנאמר⁹ יגיעתי באנחתי אשחה בכל לילה מטתי בדמעתי ערשי אמסה ואמר רב יהודה אמר רב בקש דוד לעבוד ע"ז שנאמר¹⁰ ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים ואין ראש אלא ע"ז שנאמר¹¹ והוא צלמא רישיה די דהב טב והנה לקראתו חושי הארכי קרוע כתנתו ואדמה על ראשו אמר לו לדוד יאמרו מלך שכמותך יעבוד ע"ז אמר לו מלך שכמותי יהרגנו בנו מוטב יעבוד ע"ז ואל יתחלל שם שמים בפרהסיא אמר מאי טעמא קנסיבת יפת תואר א"ל יפת תואר רחמנא שרייה א"ל לא דרשת סמוכין דסמך ליה¹² כי יהיה לאיש בן סורר ומורה כל הנושא יפת תואר יש לו בן סורר ומורה דרש ר' דוסתאי דמן בירי למה דוד דומה לסוחר כותי אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע¹³ שגיאות מי יצין [א"ל] שביקי לך ומנסתרות נקני שביקי לך גם מזדים חשוד עבדך שביקי לך אל ימשלו בי [א] אז איתם דלא לישתעו בי רבנן שביקי לך [ב] ונקיתי מפשע רב¹⁴ שלא יכתב סרחוני אמר לו א"א ומה יו"ד שנטלתי משרי עומד וצווח כמה שנים עד שבא יהושע והוספתי לו שנאמר¹⁴ ויקרא משה להושע בן נון יהושע כל הפרשה כולה עאכ"ו ונקיתי מפשע רב אמר לפניו רבש"ע מחול לי על אותו עון כולו אמר כבר עתיד שלמה בנך לומר בחכמתו¹⁵ היתהה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה אם יהלך איש על הגחלים ורגליו לא תכוונה כן הבא על אשת רעהו לא ינקה כל הנוגע בה א"ל כל הכי נטרד ההוא גברא א"ל קבל עליך יסורין קבל עליו¹⁶ אמר רב יהודה אמר רב ששה חדשים נצטרע דוד ונסתלקה הימנו שכינה ופירשו ממנו סנהדרין נצטרע דכתיב¹⁶ תחטאני בללזב ואמחר תכבסני ומשלג אלבין נסתלקה הימנו שכינה דכתיב¹⁷ השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני ופירשו ממנו סנהדרין דכתי¹⁸ ישובו לי יראיך וגו' ששה חדשים מנלן דכתי¹⁹ והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון

¹ בחנני יי' ונסני צרפה כליותי ולבי:

תהלים כו ב
2. ויהי לעת הערב ויקם דוד מעל משכבו ויתהלך על גג בית המלך וירא אשה רחצת מעל הגג והאשה טובת מראה מאד:
שמואל ב יא ב
3. וישלח דוד וידרש לאשה ויאמר הלא זאת בת שבע בת אליעם אשת אוריח החתי:
שמואל ב יא ג
4. בבגת לבי פקדת לילה צרפתי כל תמצא זמותי כל יעבר פי:

תהלים יז ג
5. למנצח לךדוד בך חסיתי איך תאמרו לנפשי נודי הרכם צפור:
תהלים יא א
6. לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדרךך תזכה בשפטך:

תהלים נא ו
7. כי אני לצלע נכון ומכאובי נגדי תמיד:
תהלים לח יח
8. ובצלעי שמחו ונאספו נאספו עלי נכים ולא ידעתי קרעו ולא דמו:
תהלים לה טו
9. ונעתי באנחתי אשחה בכל לילה מטתי בדמעתי ערשי אמסה:
תהלים ו יז

10. ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים והנה לקראתו חושי הארכי קרוע כתנתו ואדמה על ראשו:
שמואל ב טו לב
11. הוא צלמא ראשה די דהב טב ויהוי וידעוהי די כסף מעוהי וירכתה די חוש:
דניאל ב לב
12. כי ידקה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע בקול אביו ובקול אמו ויסרו אותו ולא ישמע אליהם:
דברים כא יח
13. שגיאות מי יצין מנסתרות נקני:

תהלים יט יג
14. אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ ויקרא משה לדושע בן נון יהושע:
במדבר יג טז
15. ויהיתה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה:
משלי ו כו
16. תחטאני בללזב ואמחר תכבסני ומשלג אלבין:
תהלים נא ט
17. השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני:
תהלים נא יד
18. ישובו לי יראיך וידעי עדותיך:

תהלים קיט עט
19. והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים ושלש שנים:
מלכים א ב יא